170

ZÁKON
ze dne 9. dubna 2002

o válečných veteránech

Preambule

Maje na zřeteli morální ocenění mužů a žen, kteří s nasazením vlastních životů bojovali za vlast, bránili hodnoty svobody a demokracie a veden přáním připomenout ideály vlastenectví, cti a statečnosti všem občanům,

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podmínky pro vydání osvědčení válečného veterána a úkoly Ministerstva obrany (dále jen „ministerstvo“) v oblasti péče o válečné veterány; upravuje rovněž zabezpečení oslav Dne válečných veteránů, jiných slavnostních a pietních akcí za účasti válečných veteránů a jmenování válečných veteránů do vyšších vojenských hodností.

§ 3

Válečný veterán

(1) Válečným veteránem je státní občan České republiky, který po 8. květnu 1945 jako voják v činné službě, příslušník armády, která v rozhodné době byla považována za armádu spojeneckou, nebo příslušník armády státu, jehož je Česká republika právním nástupcem, (dále jen „voják“) anebo jako příslušník bezpečnostního sboru konal službu

a) nepřetržitě alespoň po dobu 90 kalendářních dnů v zahraniční misi v místě ozbrojeného konfliktu nebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací,

b) v souhrnu nejméně po dobu 360 kalendářních dnů v jiných zahraničních misích, než je uvedeno pod písmenem a), které se uskutečnily na základě rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem; nejkratší započitatelná doba podle tohoto ustanovení však činí nejméně 90 dnů nepřetržitého výkonu služby, nebo

c) jednotlivě v zahraničních misích po dobu kratší než dobu podle písmene a) nebo b), kdy však celková doba služby po vzájemném sečtení činí alespoň 360 kalendářních dnů; doba výkonu služby v místě ozbrojeného konfliktu nebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací kratší než doba uvedená pod písmenem a) se v tomto případě do celkové doby služby započítává čtyřnásobně, pokud po tomto přepočtu dosáhne nejméně 90 dnů.

(2) Válečným veteránem je rovněž státní občan České republiky, který jako zaměstnanec ústředního orgánu státní správy, bezpečnostního sboru nebo ozbrojených sil (dále jen „zaměstnanec“) plnil

úkoly v místě ozbrojeného konfliktu anebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací nebo v jiné zahraniční misi, a to po dobu stanovenou v odstavci 1 písm. a), b) nebo c).

(3) Za válečného veterána se nepovažuje voják nebo příslušník bezpečnostního sboru, i když splňuje podmínky podle odstavce 1, pokud byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem služby podle odstavce 1 nebo mu byl uložen trest ztráty vojenské hodnosti. Za válečného veterána se dále nepovažuje ani voják, pokud mu zanikl služební poměr odnětím hodnosti, nebo příslušník bezpečnostního sboru, pokud mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Za válečného veterána se nepovažuje ani zaměstnanec, i když splňuje podmínky podle odstavce 2, pokud byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za trestný čin spáchaný v souvislosti s plněním úkolů podle odstavce 2.

(4) Do doby podle § 3 odst. 1 nelze započíst dobu služby nebo plnění úkolů, které byly vykonávány ve prospěch režimu jednajícího v rozporu se zásadami demokratické společnosti, respektující práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech.

(5) Válečným veteránem je také občan České republiky, který byl účastníkem národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a je nositelem osvědčení podle § 1 odst. 1 písm. a) až f) zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, ve znění pozdějších předpisů.

§ 3a

Odstranění tvrdosti zákona

(1) Ministr obrany může na základě písemné a odůvodněné žádosti o odstranění tvrdosti zákona rozhodnout o tom, že za válečného veterána se považuje i osoba, která

a) nesplnila podmínky uvedené v § 3 odst. 1 písm. a), protože zahraniční mise byla ukončena před uplynutím 90 dnů,

b) nesplnila podmínky uvedené v § 3 odst. 1 písm. a) nebo b), pokud v průběhu zahraniční mise vykonala mimořádně záslužný čin, nebo

c) nesplnila podmínky uvedené v § 3 odst. 1 písm. a) nebo b), pokud v průběhu zahraniční mise utrpěla bez vlastního zavinění újmu na zdraví, v jejímž důsledku jí byla účast v zahraniční misi ukončena.

(2) Proti rozhodnutí o žádosti podle odstavce 1 nelze podat rozklad.

§ 4

Osvědčení válečného veterána

(1) Osvědčení válečného veterána ministerstvo vydává na základě písemné žádosti osob uvedených v § 3 odst. 1 a 2. Žádost kromě náležitostí stanovených správním řádem obsahuje místo narození, státní občanství a případně hodnost nebo služební hodnost s hodnostním označením. Žadatel dále uvede místo a dobu služby nebo plnění úkolů v misích, a bylo-li mu vydáno osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle jiného právního předpisu[1d]), uvede číslo tohoto osvědčení.

(2) Ministerstvo v řízení ověří, zda jsou splněny podmínky pro vydání osvědčení válečného veterána. Jsou-li tyto podmínky splněny, vydá osvědčení válečného veterána.

(3) Ministerstvo vnitra nebo ústřední orgány státní správy poskytnou ministerstvu údaje potřebné k ověření splnění podmínek pro vydání osvědčení válečného veterána příslušníkům bezpečnostního sboru nebo zaměstnancům.

(4) Ve sporných případech Ministerstvo zahraničních věcí na žádost ministerstva vydá stanovisko, ve kterém určí, zda se jedná o misi v místě ozbrojeného konfliktu nebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací nebo jinou zahraniční misi, jaké bylo místo a doba trvání této zahraniční mise a zda armáda, ve které osoba v době rozhodné pro vydání osvědčení válečného veterána konala službu, byla nebo je armádou spojeneckou.

(5) Osvědčení válečného veterána obsahuje hodnost nebo služební hodnost s hodnostním označením, titul, jméno, příjmení, místo a datum narození, údaje o výkonu služby nebo plnění úkolů a dále otisk razítka, datum a podpis oprávněné úřední osoby. Vzor osvědčení válečného veterána je uveden v příloze k tomuto zákonu.

(6) Pokud osoba podle § 3 odst. 1 nebo 2 zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou, může žádost podat osoba blízká[5]), spolek sdružující válečné veterány nebo spolek, jehož předmětem činnosti je zkoumání vojenské historie. Tato žádost musí obsahovat vedle náležitostí podle odstavce 1 označení osoby, která žádost podává, její vztah k osobě, za niž o vydání osvědčení žádá, a datum a místo úmrtí této osoby.

(7) Ministerstvo v případě žadatele, kterým je osoba podle § 3 odst. 1 nebo 2, spolu s osvědčením vydá průkaz válečného veterána a odznak válečného veterána.

(8) Ministerstvo stanoví vyhláškou vzor průkazu válečného veterána a odznaku válečného veterána.

§ 5a

Jmenování válečných veteránů do vyšších vojenských hodností

(1) Válečný veterán, který je vojákem z povolání nebo vojákem v záloze[1e]), může být jmenován do vyšší vojenské hodnosti jen podle jiného právního předpisu[1f]).

(2) Válečný veterán, kterému zanikla branná povinnost[1g]), může být jmenován do vyšší vojenské hodnosti. Do vyšší vojenské hodnosti lze válečného veterána jmenovat i posmrtně. Válečného veterána lze jmenovat do vyšší vojenské hodnosti pouze jednou v rámci hodnostního sboru, a to jen ve výjimečných případech.

(3) Válečného veterána podle odstavce 2 jmenuje do hodnosti generála prezident republiky na návrh vlády a do ostatních vojenských hodností ministr obrany.

(4) Pro jmenování válečného veterána do vyšší vojenské hodnosti se nepoužije správní řád.

§ 5b

Péče o válečné veterány

(1) Péče o válečné veterány je souhrnem oblastí péče poskytované ministerstvem za účelem zajištění pomoci válečným veteránům. Péči o válečné veterány zajišťuje ministerstvo, organizace zřízené ministerstvem nebo fyzické a právnické osoby pověřené výkonem této péče ministerstvem.

(2) Ministerstvo poskytuje péči prostřednictvím

a) příspěvků podle tohoto zákona,

b) dotací právnickým osobám,

c) pobytu ve vojenském ubytovacím zařízení,

d) komunitní péče,

e) domova péče o válečné veterány.

(3) Ministerstvo nad rámec odstavce 2 poskytuje válečnému veteránovi a osobám blízkým[5]) válečného veterána péči při řešení nepříznivé životní situace.

(4) Ministerstvo prostřednictvím svých přímo řízených organizací poskytuje sociální služby podle zákona o sociálních službách.

(5) Ministerstvo zajišťuje péči o válečné veterány ve spolupráci s jinými ministerstvy, kraji, obcemi a dalšími právnickými a fyzickými osobami.

§ 5c

Příspěvek na sociální služby pro válečného veterána

(1) Válečnému veteránovi, který

a) je poživatelem starobního nebo invalidního důchodu,

b) má příjem nižší než 1,5násobek průměrného starobního důchodu za předcházející kalendářní rok a

c) požádal o příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, nebo je příjemcem příspěvku na péči,

může ministerstvo poskytnout příspěvek na sociální služby pro válečného veterána (dále jen „příspěvek na sociální služby“).

(2) Příjemcem příspěvku na sociální služby je válečný veterán nebo jeho opatrovník.

(3) V případě nepřiznání příspěvku na péči válečný veterán nebo jeho opatrovník vrátí dříve vyplacený příspěvek na sociální služby. Nárok na výplatu příspěvku zaniká ke dni zániku nároku na výplatu příspěvku na péči.

(4) Ministerstvo stanoví vyhláškou výši příspěvku, způsob jeho vyplacení a podmínky pro vrácení neoprávněně vyplaceného příspěvku.

(5) Příspěvek se neposkytuje na úhradu poskytnutí pečovatelské služby, která je poskytována bez úhrady.

§ 5d

Příspěvek válečného veterána

(1) Válečnému veteránovi, který je poživatelem starobního nebo invalidního důchodu, může ministerstvo v závislosti na svých finančních možnostech na základě žádosti poskytnout příspěvek válečného veterána na zdravotní, sociální, komunitní péči a stravování.

(2) Ministerstvo může příspěvek poskytnout též osobám blízkým[5]) válečného veterána.

(3) Ministerstvo stanoví vyhláškou druhy příspěvku, výši příspěvku, způsob vyplacení a podmínky jeho udělení.

§ 5e

Dotace

Ministerstvo poskytuje dotace podle jiného právního předpisu[6]) právnickým osobám, a to za účelem zajištění péče o válečné veterány a zachování vojenských tradic válečných veteránů.

§ 5f

Pobyt ve vojenském ubytovacím zařízení

Ministerstvo může válečnému veteránovi v závislosti na kapacitních možnostech vojenského ubytovacího zařízení umožnit pobyt na dobu nutnou k překonání jeho tíživé sociální situace, nejdéle však na dobu jednoho roku.

§ 5g

Komunitní péče

(1) Ministerstvo zprostředkovává válečnému veteránovi kontakt se společenským prostředím za účelem aktivního začleňování do občanského života na základě jeho specifických potřeb.

(2) Ministerstvo může komunitní péči poskytnout osobám blízkým[5]) válečného veterána.

§ 6

Domov péče o válečné veterány

(1) V domově péče o válečné veterány (dále jen „domov“) se poskytuje zejména bydlení, strava, zaopatření a služby s pobytem spojené a v případě potřeby osobní vybavení. Péče se poskytuje formou krátkodobého nebo dlouhodobého pobytu. Krátkodobým pobytem se rozumí časově omezený pobyt válečného veterána v domově trvající nejméně 7 po sobě jdoucích kalendářních dnů a nejvíce 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Dlouhodobým pobytem se rozumí pobyt na dobu nejvýše 3 let; dobu pobytu je možné prodloužit o další 3 roky opakovaně.

(2) Válečný veterán se podílí na úhradě nákladů na bydlení, stravu a služby. O výši tohoto podílu rozhoduje ministerstvo na základě prokázaných příjmů válečného veterána. Po úhradě podílu nákladů za bydlení, stravu a služby musí válečnému veteránovi zůstat alespoň 15 % jeho příjmu. Příjmem se pro účely úhrady rozumí příjmy podle zákona o životním a existenčním minimu[1h]). Příjmem není příspěvek na péči[2]). Obdobně se toto ustanovení použije i na osobu blízkou[5]) válečného veterána.

(3) Určení výše nákladů podle odstavce 2 a způsob jejich úhrady a případy, kdy se úhrada nákladů nepožaduje, stanoví ministerstvo vyhláškou.

(4) Organizaci domova upravuje organizační řád, který vydává ministerstvo.

§ 7

Přijetí, přerušení a ukončení pobytu v domově

(1) Do domova lze přijmout válečného veterána, který vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a sociálním poměrům potřebuje péči v domově. Podmínky pro přijetí do domova stanoví ministerstvo vyhláškou.

(2) Válečný veterán je přijímán do domova na základě písemné žádosti podané ministerstvu. Žádost může podat též poskytovatel zdravotních služeb nebo spolek uvedený v § 8 písm. b); v těchto případech je nutnou součástí žádosti písemný souhlas válečného veterána s umístěním v domově. K žádosti se přiloží kopie osvědčení válečného veterána a vyjádření lékaře o zdravotním stavu žadatele. Válečný veterán podává žádost o přijetí do domova i za osobu blízkou[5]) válečného veterána, a to s jejím souhlasem.

(3) V případech hodných zvláštního zřetele, zejména ze zdravotních důvodů, může ministerstvo do domova přijmout válečného veterána s osobou blízkou[5]) válečného veterána. V případě úmrtí válečného veterána lze osobu blízkou[5]) válečného veterána v domově ponechat, pokud o to požádá. Vyhovuje-li se žádosti o přijetí do domova, určí se doba pobytu a rozhodnutí se písemně nevyhotovuje.

(4) Požádá-li válečný veterán o přerušení nebo ukončení pobytu v domově, ministerstvo žádosti vyhoví. Přestane-li válečný veterán splňovat podmínky pro přijetí do domova podle odstavce 1, ministerstvo rozhodne o přerušení nebo ukončení jeho pobytu v domově. Pokud přestane podmínky pro přijetí splňovat osoba blízká[5]) válečného veterána, postupuje se obdobně podle věty druhé.

(5) Ministerstvo může rozhodnout o tom, že do domova lze výjimečně přijmout i jinou osobu než válečného veterána, pokud nebude naplněna kapacita domova. Musí se však jednat o osobu, která vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a sociálním poměrům potřebuje péči v domově. Tuto osobu však lze do domova přijmout pouze na dočasný pobyt a za podmínky plné úhrady skutečně vynakládaných finančních nákladů. Ministerstvo může této osobě ukončit rozhodnutím pobyt v případě, kdy obsazené lůžko potřebuje pro válečného veterána nebo osobu blízkou[5]) válečného veterána. Pobyt v takovém případě nemůže být ukončen dříve než uplynutím posledního dne měsíce následujícího po měsíci, v němž rozhodnutí nabylo právní moci.

§ 8

Úkoly ministerstva

Ministerstvo

a) vydává osobám uvedeným v § 3 odst. 1 a 2 a § 4 odst. 6 osvědčení válečného veterána a vede evidenci vydaných osvědčení,

b) umožňuje spolkům, které sdružují převážně válečné veterány, bezplatné využívání objektů, s nimiž hospodaří ministerstvo a právnické osoby jím zřízené, k provozování schůzové činnosti nebo pořádání kulturních a společenských akcí,

c) zabezpečuje oslavy Dne válečných veteránů a může zabezpečovat slavnostní a pietní akce s účastí válečných veteránů, zejména u příležitosti státních svátků a významných výročí účasti ozbrojených sil v ozbrojených konfliktech a mírových operacích,

d) zřizuje a spravuje domovy,

e) rozhoduje o přijetí válečného veterána a osoby blízké[5]) válečného veterána a jiné osoby stanovené v § 7 odst. 5 do domova a rozhoduje o přerušení nebo ukončení jejich pobytu v domově,

f) řídí a kontroluje výkon péče o válečné veterány,

g) zpracovává data o válečných veteránech a dokumentaci o poskytované péči o válečné veterány a jejich osob blízkých[5]), včetně údajů o právnických a fyzických osobách, které se na péči podle tohoto zákona podílí. Pro zajištění poskytování péče si může vyžádat data a dokumentaci od subjektů uvedených v § 5b odst. 5,

h) v případě dostatečných zásob pro zabezpečení vojáků v činné službě válečnému veteránovi, který je zároveň vojákem v záloze nebo vojákem ve výslužbě, může poskytnout za úplatu součástku vojenského stejnokroje pro zajištění jeho účasti ve vojenském stejnokroji na slavnostní příležitosti pořádané pro válečné veterány.

§ 9

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

Příloha k zákonu č. 170/2002 Sb.

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY
Evid. č.

VZOR OSVĚDČENÍ VÁLEČNÉHO VETERÁNA

podle § 4 zákona č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo obrany vydává osvědčení o tom, že

hodnost nebo služební hodnost s hodnostním označením,

titul, jméno a příjmení .....,

místo a datum narození ..... okres .....,

občan České republiky, je

VÁLEČNÝM VETERÁNEM

Jmenovaný splnil všechny podmínky pro přiznání
statusu válečného veterána.

Údaje o výkonu služby nebo plnění úkolů v jednotlivých misích rozhodné pro vydání osvědčení:

V Praze dne .....

Oprávněná úřední osoba

Otisk razítka“.

[1]) § 18 písm. c) zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

[1a]) § 42 odst. 1 písm. e) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

[1b]) § 48 odst. 8 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).
§ 8 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu.

[1c]) § 69 zákona č. 218/2000 Sb.

[1d]) Zákon č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, ve znění zákona č. 101/1964 Sb.

[1e]) § 26 zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).

[1f]) Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů.

[1g]) § 2 a 7 zákona č. 585/2004 Sb.

[1h]) Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

[2]) § 7 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

[3]) Správní řád.

[5]) § 22 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[6]) Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.